

Epidemiologia**2012/2013**

Codi: 102949

Crèdits ECTS: 3

Titulació	Pla	Tipus	Curs	Semestre
2502442 Graduat en Medicina	960 Graduat en Medicina	OB	2	2

Professor de contacte

Nom: Guadalupe Esteve Pardo

Correu electrònic: Maria.Esteve@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Conèixer els principis, mètodes i aplicacions de la bioestadística i les nocions bàsiques dels mecanismes de producció de malaltia.

Objectius

L'assignatura es programa a segon curs del Grau de Medicina i es dóna a les diferents unitats docents hospitalàries.

Les assignatures del Departament d'Epidemiologia General i Demografia Sanitària i Medicina Preventiva i Salut Pública s'imparteixen a les Unitats Docents respectivament a segon i a cinquè curs. Ambdues assignatures constitueixen les dues parts complementaries d'una mateixa matèria, la Salut Pública. Si bé la primera emfatitza els aspectes metodològics i d'anàlisi, la segona profunditza en els determinants de la salut i les intervencions preventives.

L'epidemiologia és la ciència que estudia la distribució i els determinants de les malalties en la població. La finalitat del programa és comprendre els fonaments del raonament epidemiològic, saber aplicar la metodologia epidemiològica als problemes de la salut pública, de la medicina clínica i comunitària, i a la recerca, així com entendre la salut i la malaltia com el resultat de processos biològics, socials i culturals.

Els seus objectius principals són: observar, definir i quantificar els problemes de salut de la comunitat, conèixer les causes de les malalties, explicar els patrons locals de la malaltia, descriure la història natural de la malaltia, dissenyar i avaluar mesures d'actuació per reduir la càrrega dels problemes de salut, i valorar les evidències (etiològiques, preventives i terapèutiques) dels problemes de salut.

Els objectius d'aquesta assignatura es centren en l'adquisició de competències i habilitats sobre les mesures i els dissenys epidemiològics, i en l'aprenentatge del raonament científic i epidemiològic (mitjançant exercicis de lectura crítica d'articles científics, i el plantejament i la resolució de problemes clínics, de recerca i de salut pública).

Competències

- Assumir el seu paper en les accions de prevenció i protecció davant malalties, lesions o accidents i manteniment i promoció de la salut, tant a nivell individual com comunitari
- Demostrar que comprèn els factors que determinen la igualtat en l'accés a la salut, la seva eficàcia i la seva qualitat

- Demostrar que coneix a nivell bàsic el Sistema nacional de Salut i de legislació sanitària i els aspectes econòmics
- Demostrar que coneix les organitzacions nacionals i internacionals de salut i els entorns i condicionants dels diferents sistemes de salut
- Formular hipòtesis i recollir i valorar de manera crítica la informació per a la resolució de problemes seguint el mètode científic.
- Obtenir i utilitzar dades epidemiològiques i valorar les tendències i riscos per a la presa de decisions sobre salut
- Reconèixer els determinants de la salut de la població, tant els genètics com els dependents del sexe, l'estil de vida, la demografia, els factors ambientals, socials, econòmics, psicològics i culturals
- Tenir capacitat de treballar en un context internacional.
- Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació en l'activitat professional.

Resultats d'aprenentatge

1. Afrontar els problemes de salut a través d'intervencions col·lectives de promoció, protecció i prevenció, i restauració de la salut, i valorar-ne l'impacte.
2. Analitzar els sistemes de vigilància epidemiològica nacionals i internacionals.
3. Avaluar el sistema de la qualitat assistencial i les estratègies de seguretat del pacient.
4. Diferenciar els factors associats a les desigualtats, i en particular als aspectes de gènere, en la recerca i en les pràctiques de la salut pública.
5. Dissenyar estudis epidemiològics bàsics de recerca epidemiològica en salut pública.
6. Formular hipòtesis i recollir i valorar de manera crítica la informació per a la resolució de problemes seguint el mètode científic.
7. Identificar els organismes sanitaris internacionals a escala nacional, europea i autonòmica.
8. Identificar els principis de la demografia sanitària.
9. Identificar els principis de la salut mediambiental, de la salut laboral i de la salut alimentària.
10. Identificar les principals activitats de promoció, protecció i prevenció de la salut.
11. Interpretar críticament la literatura mèdica.
12. Interpretar els indicadors de salut.
13. Interpretar els processos de planificació, programació i avaluació dels programes de salut.
14. Tenir capacitat de treballar en un context internacional.
15. Utilitzar els principis de la medicina basada en la (millor) evidència.
16. Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació en l'activitat professional.
17. Valorar els principis i aplicar els mètodes propis de la medicina preventiva i la salut pública.

Continguts

ACTIVITATS DIRIGIDES

CLASSE (1h)	TEMA
1	Introducció a l'Epidemiologia
2	Sistemes d'informació: vigilància epidemiològica
3	Els dissenys epidemiològics.
4	Mesures de freqüència

5	Mesures d'associació i d'impacte
6	Mètodes demogràfics: supervivència
7	Dissenys epidemiològics observacionals
8	Estudis d'intervenció
9	Precisió y validesa dels estudis epidemiològics. Confusió, interacció
10	El control de la confusió (I): estratificació, estandardització
11	El control de la confusió (II): mètodes de regressió
12	L'estratègia epidemiològica en el abordatge dels problemes mèdics
SEMINARI (1h)	TEMA
1	Utilitat de les proves diagnòstiques
2	Anàlisi de dades i mesures de freqüència.
3	Mesures d'efecte. Relacions dosi resposta
4	Mesures d'associació i d'impacte potencial
5	El control de la confusió. Validesa. Biaixos
6	Estudis de cohorts.
7	Estudis de casos i controls ⁸
8	Avaluació d'un estudi d'intervenció: càlcul de l'eficàcia d'una vacuna

ACTIVITATS SUPERVISADES

CASOS (1h SCC+1 hora autònoma)	TEMA
1	Validesa de les probes diagnòstiques
2	Epidemiologia de camp: Disseny i avaluació d'un estudi epidemiològic
3	Càlcul de mesures de freqüència.
4	Càlcul de mesures d'efecte i d'impacte potencial
5	Factors de confusió. Anàlisi estratificat i mètodes de regressió
6	Estudi d'un brot epidèmic

SEMINARIS: DISCUSSIÓ ARTICLES CIENTIFICS

SEMINARI (1h)	TEMA
1	Estudis de casos i controls
2	Estudis de cohorts

Metodologia

Aquesta Guia descriu el marc , continguts, metodologia i normes generals de l'assignatura, d'acord amb el pla d'estudis vigent. L'organització final de l'assignatura pel que fa al número i mida de grups, distribució en el calendari i dates d'exàmens, criteris específics d'avaluació i revisió d'exàmens, es concretaran a cada una de les Unitats Docents Hospitalàries, que ho explicitaran a través de les seves pàgines WEB i el primer dia de classe de cada assignatura, a través del professors responsable de l'assignatura a les UDDHH.

Per el curs 2012-2013, els professors designats pels Departaments com a responsables de l'assignatura a nivell de Facultat i de les UDDHH son:

Departament responsable:

Responsable de Facultat: Maria-Guadalupe Esteve Pardo

Responsables UDDHH:

UD Vall d'Hebron: Josep Vaquè

UD Germans Trias i Pujol: Maria-Guadalupe Esteve Pardo

UD Sant Pau: Xavier Bonfill

UD Parc Taulí: Gemma Navarro

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
classes teòriques	12	0,48	2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 15
discussió d'articles científics	2	0,08	6, 11
seminaris	8	0,32	3, 5, 6, 10, 11, 12, 14, 15, 16
seminaris de casos pràctics	6	0,24	2, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16
Tipus: Autònomes			
Lectura crítica d'articles científics	8	0,32	3, 4, 5, 11, 17
lectura comprensiva de textos	35	1,4	2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 16

Avaluació

Avaluació dels coneixements teòrics: 70% de la qualificació total. L'examen teòric consta de 80 preguntes tipus test amb 5 respostes possibles i una de certa. La puntuació màxima és un 10. Cada pregunta encertada val 1 punt i les respostes equivocades resten 0,25 punts. S'aprova amb el nombre d'encerts i errors que corresponguin a una puntuació numèrica de 5 o més.

Avaluació dels exercicis específics que es lliurin en els seminaris i la discussió de articles científics (30% de la qualificació total).

Qualificació final. Suma ponderada dels exercicis específics dels seminaris (15%), presentació i discussió de articles científics (15%) i la dels coneixements teòrics (70%)

Expressió: Nota numèrica amb un decimal, de 0 a 10. Qualificació qualitativa: suspens, aprovat, notable, excel·lent, MH

Sistema de revisió d'exàmens. La revisió dels exàmens es farà de forma individual amb l'alumne, prèvia sol·licitud per escrit en els terminis establerts

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
discussió d'articles científics	15 %	0,5	0,02	1, 2, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 17

exercicis específics dels seminaris	15 %	1	0,04	2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17
exàmen teòrico-pràctic	70 %	2,5	0,1	2, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 15, 17

Bibliografia

Bibliografia específica

Ahlbom A, Norell S. Fundamentos de Epidemiología. 3ª ed. Madrid: Siglo XXI Editores, 2000.

Fletcher RH, Fletcher SW, Wagner EH. Epidemiología clínica. 4ª ed. Barcelona: Masson-Williams & Wilkins, 2008.

Gordis L. Epidemiología, 3ª ed. Madrid: Harcourt, 2003.

MacMahon B, Trichopoulos C. Epidemiología. Madrid: Marban, 2001.

Sackett DL, Haynes RB, Guyatt GH, Tugwell P. Epidemiología clínica. Ciencia básica para la Medicina Clínica. 2ª ed. Buenos Aires: Editorial Panamericana, 1994.

Szklo M, Nieto J. Epidemiologia intermedia: conceptos y aplicaciones. Madrid: Díez de Santos, 2003.

A dictionary of epidemiology / edited for the International Epidemiological Association by John M. Last ; associate editors, Robert A. Spasoff ... [et al.]. New York : Oxford University Press, cop. 2001. Edición 4th ed.

Bibliografia de consulta

Straus SE, Richardson WS, Glasziou P, Haynes BR. Medicina basada en la evidencia. Cómo practicar y enseñar la MBE. 3ª ed. Madrid: Elsevier, 2006.

Greenberg RS, Daniels SR, Flanders WD, Eley JW, Boring JR. Medical Epidemiology. 4ª ed. New York: Lange Medical Books/McGraw-Hill, 2005.

Rothman KJ. Epidemiology: An introduction. New York: Oxford University Press, 2002.

Rothman KJ, Greenland S, Lash TL. Modern Epidemiology. 3ª ed. Philadelphia: Lipincott, 2008.

Recursos d'Internet

www.OpenEpi.com

www.cdc.gov/epiinfo/